

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо Проекту Закону
про внесення зміни до статті 2-1 Кодексу
законів про працю України щодо гармонізації законодавства у сфері
запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу
(реєстр. № 4070 від 16 лютого 2016 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 06 вересня 2016 року (протокол № 50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення зміни до статті 2-1 Кодексу законів про працю України щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу (реєстр. № 4070 від 05 лютого 2016 року) (далі - Законопроект), поданий народними депутатами України Ляшком О.В. та Рабіновичем В.З.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є заборона будь-якої дискримінації у сфері праці, зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей, пряме або непряме обмеження прав працівників залежно від судимості особи або судимості її близьких осіб, що не пов'язано з характером роботи особи або умовами її виконання.

Для досягнення поставленої мети авторами пропонується внести зміни до статті 2-1 Кодексу законів про працю України, доповнивши її після слова «проживання» словами «судимості особи або судимості її близьких осіб».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

В Конституції України визначено, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до Законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального

походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (частина перша, друга статті 24 Конституції України).

Відповідно до частин першої, другої статті 43 Конституції України кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності.

Слід відзначити, що для раніше засуджених осіб задекларована в Основному Законі держави рівність громадян у правах, зокрема трудових, та відсутність у всіх правовідносинах будь-яких проявів дискримінації стосовно них має особливо важливе значення для нормального проходження соціальної адаптації таких осіб у суспільному житті. Тому важливість та обґрунтованість представленого на вивчення проекту Закону не викликає сумнівів.

Водночас, конституційний принцип рівності не виключає можливості законодавця при регулюванні трудових відносин встановлювати певні відмінності у правовому статусі осіб, які належать до різних за родом і умовами діяльності категорій, у тому числі вводити особливі правила, що стосуються підстав і умов заміщення окремих посад, якщо цього вимагає характер професійної діяльності (абзац другий, третій, четвертий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 7 липня 2004 року N 14-рп/2004).

У вищенаведеному Рішенні Конституційний Суд України також зазначив, що мета встановлення певних відмінностей (вимог) у правовому статусі працівників повинна бути істотною, а самі відмінності (вимоги), що переслідують таку мету, мають відповідати конституційним положенням, бути об'єктивно виправданими, обґрунтованими та справедливими. У протилежному разі встановлення обмежень на зайняття посади означало б дискримінацію (абзац сьомий підпункту 4.1 пункту 4).

Така правова позиція суду відповідає і визнаними Україною міжнародно-правовим актам. Зокрема, статтею 4 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права 1966 року передбачено, що держава може встановлювати тільки такі обмеження цих прав, які визначаються законом, і лише остільки, оскільки це є сумісним з природою зазначених прав, і виключно з метою сприяти загальному добробуту в демократичному суспільстві.

Крім того, у Рішенні від 16 жовтня 2007 року N 8-рп/2007 Конституційний Суд України констатував, що гарантована частиною першою статті 24 Конституції України рівність громадян перед законом означає рівну для всіх обов'язковість конкретного закону з усіма відмінностями у правах або обов'язках, привілеях чи обмеженнях, які в цьому законі встановлені. Але всі відмінності у привілеях чи обмеженнях щодо різних категорій індивідів, встановлені законом, не можуть бути пов'язані з ознаками, передбаченими частиною другою статті 24 Конституції України. Зазначений принцип визначає загальне правило неприпустимості встановлення за соціальними або особистими ознаками привілеїв чи обмежень і не є абсолютним. Так, органам державної влади у сфері проведення відповідної політики економічного або соціального характеру надається можливість на власний розсуд встановлювати обмеження з

огляду на особливі вимоги, умови або правила для деяких видів роботи (абзац другий, підпункту 3.3 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на правову позицію Конституційного Суду України, закріплення особливих правил, які стосуються підстав і умов заміщення окремих посад в залежності від характеру професійної діяльності, є предметом законодавчого регулювання.

Враховуючи зазначене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення зміни до статті 2-1 Кодексу законів про працю України щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу (реєстр. № 4070 від 05 лютого 2016 року), поданий народними депутатами України Ляшком О.В. та Рабіновичем В.З. не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ